

do poslednjeg daha

aleš debeljak

od jedne ka drugoj rani čežnje, da zapeče i zaboli. i svetlosivi prah baruta osenči u stravu raširene zenice. daleko, blizu, tu. i u slepom smeru raspršena svetlost sna, koja se nikada ne vraća;

ako je jednom prožeta danom, koji neće svanuti. – kao hiljade suza divljači koja nestane ne okrenuvši se onamo odakle preplašeno gone. – grč stiska ručni zglob i slabost u želucu. smrtni zov svih bića koja odvrtaču pogled

odjekne do glatke površine alkohola u boci, do dna. gde je zbir ništa i udaraca vetra, slučajno. kad materije nestane, nema više glagola: reč se istanji kao bleđi

dodir tapete od papira; nema ničeg tanjeg od ovog na čemu je ta pesma štampana, sada. iz vinskih cvetova i živog srebra diže se bela ptica, koja želi daleko, blizu, tu.

sunce već zalazi, prilično obično. ali svejedno: izuzetka nema. u svakoj ćeliji sve se više i više razvija nešto tvoje. što više dolazi tama, više je tog cveća. kao kad težina pruža osećaj sigurnosti da je baš tako kako mora biti. i kao što jeste.

između toga je samo prevara i prostor bez zavese, bez membrane. ništa: kao da se delta zemljine površine izliva u usta prestravljenih ljudi; skoro škorpionski rep, koji dolazi ispod stepenica i ispod tajanstvene očiglednosti. – i na kraju: svakom

njegov neznani uzdah, njegov zapis. i njegova umorna žalost, zaista. ko je doživeo zavoj preko očiju nekad u prošlosti, ne treba mu davati znak: strašna rana pod kojom se otvara

stakleno saće bez meda biće testament zavojevača. mase su tiho okupljene, peskom zasuti svi putevi. nije li u tome neka divlja matematika? Svuda naokolo zidovi, strehe, fasade porodičnih kuća. ali svejedno ništa.

biće teško onom ko nije pažljivo koncentrisan u časovima lovačkih zaseda: ne zna za granicu večnog snega i izmeren biće njegov obim ranjivosti. čudno meka rukavica koja u sebi zadržava energiju dresiranih sokolova: ništa je ne nagriza.

svakim drskim pokretom neko se još više pritaji i ojača, čekajući. nisko nebo novembra potopljeno je u ulice koje niko ne prelazi. iz napuklina u debelim zidovima puze ledeni znoj i ispunjava vazduh teškim mirisom. smrkava se od teskobe

i pokreću kamen i životinja kao nikad pre. o, iščekivanje! raznolikih maski lika; ili jednog i istog portreta, koji ne postoji i nikad ga nije bilo. kao blesak čudenja u očima mrt-

vorodenog. i ako je muka, postoji omama i mnogo prolivanja krvi i zakasnelih melodija koje više niko neće zasvirati: onaj ko je prošao kroz prsten po kome zemlja kruži, biće verovatno neopozivo sam.

tanka žila na kičmi ruku i mokro svetlucanje negativna, koji može uništiti svako ko želi; o, metonimija! zatreperi i odmah zatim se opet umiri. kao zimski prepelica. – ono što se ne može zaboraviti ne izvetri: rasuto lišće otpašće

pre nego što procveta vinova loza. dokument sveta je povreda koja bar malo krvavi. ono što ostane u pregibima ženskog trbuha, odraz je ničega. ljudi su zavarani legendama s Atlantide: voće koje se iznova u seme pretvara, sklizne u

neprolazno. – sada se jedan prizor i jedan lik pojavljuju kao amalgam iz nemira i osećaja za kišu i vodu. nostalgija, potopljena u modrinu indigo papira.

pepeo, rudnici, razočarenja i pločnici: i beskonačno mnogo izgubljenog, odsutnog zrenja u prazno, bivše, neprimetno. paučina. ili zategnuti glas. možda poslednji čas: oduvek tako.

Andreju Tarkovskom

izdržati sam, slobodu. visoko vreme štampanog veza, gde nikoga nema, nesnosno dugo. da se orosi sećanje i vidno polje izgubi preciznost: nečega je previše i nečega premalo. kao kada se na ničije rame nasloniš. kako je precizan total

kamere, koja sve trešnjeve cvetove sabira u jedan beli utisak? sada, kad mnoge strune zvone jedan napev, podne je. kao da je to nešto važno. voštano bleđ otisak poljupca biće pročitan u nekoj drugoj nežnosti, ne u onoj koja mekim plamenima gori.

zvono od belog zlata koje ne odzvanja. starci, umorni od tuge. fazan koji prhne iz raži i u drhtanje vazduha se pretvori. i vrtlog do središta zemlje izlije sliku: i slutnju poslednjeg

dodira od koga vri moždani sok. i svi potonji filmovi biće stisnuti u strasti gde se sreću jednina, ništa, praznina i nepoznata pesma severnih zemalja. o, neko, krhak i bezimen.

sve se daje i preti, što je nekad provereno bilo: reči, igračke devojčica, raspuknut badem snova i pristaništa na obalama Pacifika. sve: to je ključ, kojim se izbor podvaja i ništa drugo. igra za toliko izazova!

još jednom ispržen luk, gde otkazuju strelice koje su nekad ubijale životinje. – svet je dijagonala koja povezuje tačke krajnosti: nepreplivana mora i jedini lik u mnogim očima, retko zatvorenim, o, stoprocentni formalin koji sve sačuva!

i vlažno ćutanje ruda i plemenito sećanje na tačno stanje: skoro ništa od svega, beskonačno krhko. – nežno – neverovatno. u budućnosti ljudi je da izdrže pogled jedan drugoga: bez

težine, kao prva nota nikad izvedene svite. – i senka se odvaja od svojih predmeta u sunčevom žaru, koji nije načinjen prema kalendaru godišnjih doba: igra koja se začinje uvek iznova, uvek u ogledalu.

Wimu Wendersu, možda

između smrti i predha od zaborava je telo. koje neće biti prezreno, jer otvara nemir u svetilištu. i kraljevski put u ego-trip. neko zavođen je biće, koje podrhtava i večno raste šireći se u noć i dan. i preko mostova i bujica.

prestravljenim očima izmerena je širina i ukus stvari, iznutra. bol peče na desnoj strani: stoleća borbe cede se u nepoznati lik, koji niko nikad neće prepoznati. – nikad, neponovljivo. samo vatra rukopisa steže srce i dlan, uzalud. jer klatno zidnog

sata nagoveštava pravi trenutak koji je već unapred određen. i nezanimljiv je i suv. – drhtanje jelena koji bezglavo beže pred požarima. koji su privid minulog sveta u zenici, krvavi od

straha i od neizbežnog. zvezda još ponegde zasvetli. u plućima se preliva mutna, gusta tečnost koja sprečava disanje: tu raste cinkani cvet, lagano iz izdržljivosti. kao telo, ovlaženo metalnim znojem.

ne znam zašto baš beli ladolež: baš tako. neka bude. koliko različite volje, blage kao popodnevna oluja! uspinjača: vrt, presečen nitima istrajnosti, slične onima koje imaju svi nomadi. i zore na nepokretnim usnama: svi spisi koji

su ikada bili izmišljeni. – u dubini spektra boja, kao što ga čovek vidi, jeste znak prvog rođenja: proročanstva za sudbinu sve dece lišene nasleđstva. o, brojka koja nije zagonetna! i svuda važi. – kako još zatim postati

čovek što nadjačava ženski glas u vertikalni: divlje godine mornarskih putovanja ili nešto slično. – krvavo tetoviranje biće jasno kao amulet. i mišić srca,

napet i neugasiv, kao jedan izdahnut stih. – večan. – daleko od pouzdanog. – kuglični ležajevi, atomsko sevanje, zavrtnji, itd – i iste misli, iste reke, putovanja, kojih nema.

o, gledati u unutrašnje slojeve imenica! uhvatiti pogled stvari! nalik na nasleđe minskih polja i samoću crnih lala, beznađežno, slobodno; što raste iz središta nemira: neka se dogodi još kakav blow-up.

rasprostrt u glasu koji se razleže svuda oko nas: ispod prašnjavog stakla izložbenih vitrina, u perju mrtvih lastavica, na bespućima. i tamna silueta nežno puze preko znaka u meso i krv urezanog ječanja; i gorkog izgnanstva:

kroz njega leti roj pčela. kao da leži cveće, koje miriše na med, s onu stranu lika. – nad jezerom, gde sve odsjaj ostavlja, biće nagnuto brdo, vulkan. i po liticama će poteći

lava, kakve u prirodi nema. – sve do danas. užasan osmeh hrabrosti biće otkriven samo u povećanju. u njemu postoji nešto, što probija površinu najboljeg fiksira, preko ivice

te slike.

Sa slovenačkog prevela
Bojana Stojanović